

Fisken Jesus og Hans fisk

Af Kai Kjær-Hansen

Kigger man i en bibelordbog og slår op under ordet *fisk*, er der ikke meget, der tyder på, at fisken skulle blive et symbol på Jesus og Jesus-troende mennesker. Fisk er noget, man fisker i Det nye Testamente, og man spiser dem. Der indgår fisk i bespisningsunderne og i et par underfulde fiskefangster. I Jesu billedtale indgår fisk også (Matt. 7,10), men hverken her eller i Ordet om, at ligesom Jonas var i »havdyrets« bug i tre dage og tre nætter, således også Menneskesønnen (Matt. 12,40), er der noget, der peger på, at fisken skulle blive et symbol på Jesus.

Da Jesus kaldte sine første disciple, der var fiskere, sagde Han: »Kom og følg mig, så vil jeg gøre jer til menneskefiskere« (Matt. 4,19). Med det ord i baghovedet er det ikke indlysende, at kristne senere blev fremstillet som små fisk. Almindelig logik siger, at man ikke kan være menneskefisker og fisk på ét og samme tidspunkt!

Men det kan man! I den senere kristne symbolverden. Men også her går der spor tilbage til den tidligste jødekristendom.

Fisk fredag aften

Forskere, der har beskæftiget sig med den tidligste jødekristendoms historie, har vist, at jødekristne fra et meget tidligt tidspunkt har spist fisk fredag aften, hvor de mindedes Jesu død. På den måde er fisken blevet et symbol på Jesus. Det vil blive for teknisk at nævne andre forhold, hvor

man ud fra antallet af bogstaver for fisk kommer til samme resultat — men sådanne synes at være til stede.

Sikkert er det imidlertid, at fisken i græsktalende kredse var et symbol på Kristus i det andet århundrede. Og hvilken forkyndelse og bekendelse der ligger heri!

Fisk på græsk

På græsk hedder fisk *IXTYS* og består af fem bogstaver. Når kristne lavede tegninger af fisk, ridsede fisk ind på katakombernes vægge eller brugte fisken i andre dekorationer, forkyndte de *uden ord*, at Jesus var Kristus, Guds Søn og deres Frelser. Hvor meget udenforstående forstod af det, har jeg ingen sikker fornemmelse af. Men de kristne forstod dette symbol. Det er der ingen tvivl om.

I vor tid møder vi dagligt en bunke forkortelser. Også i hvert nummer af Indre Missions Tidende. Det forkortes IMT. Indre Mission forkortes IM. Når man taler om MF'ere på Christiansborg, er der ingen, der misforstår det. Det betyder dér medlem af Folkeetinget. Når landmanden taler om sin MF'er, tænker han på sin traktor. Og når man i Århus taler om MF, tænker man på Menighedsfakultetet.

Når kristne i det andet århundrede så fisk tegnet forskellige steder, var det for dem et sikkert tegn på, at her kunne de finde med-kristne, der bekendte troen på Jesus som Kristus, Guds Søn og deres Frelser.

Og hvorfor nu det?

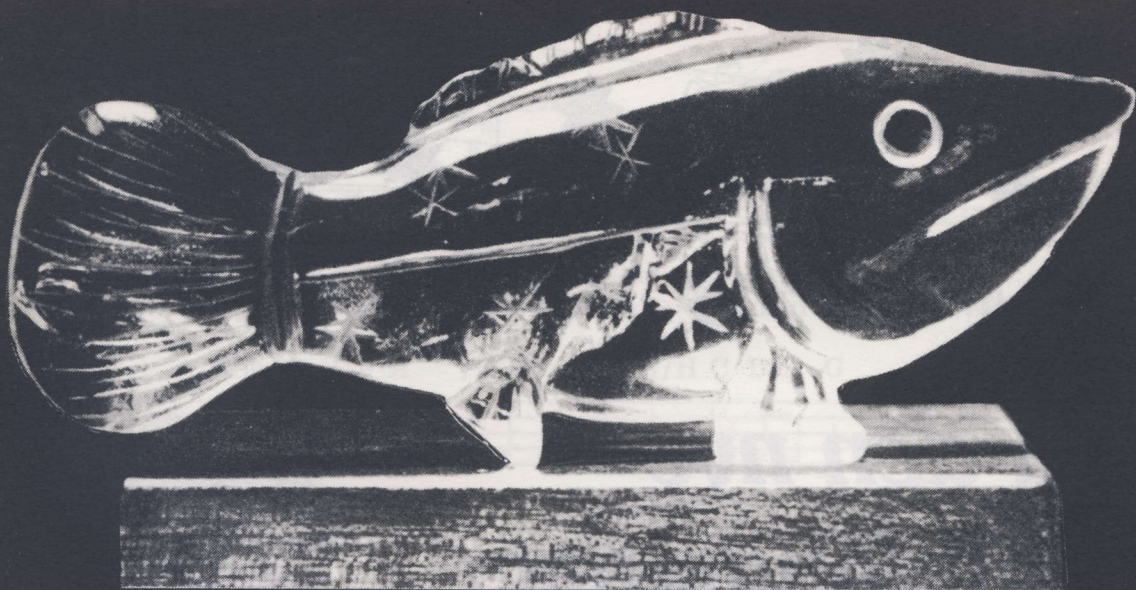
I rabbinsk teologi — og også i andre kulturer — havde man udviklet forskellige tolkningsregler. Rabbinderne kunne, når de tolkede Bibelen, f.eks. erstatte ét ord, der havde talværdien 15 med et andet ord af samme talværdi. At man på denne måde kunne nå frem til meget spændende tolkninger, er ikke vanskeligt at forstå. Selv om man undertiden kan misunde rabbinderne for dette — for på den måde kan bibel-tolkning jo virkelig blive skæg, kun fantasien sætter en grænse for den — kommer man ved brug af et sådant princip til meget vilkårlige tolkninger.

Et andet tolkningsprincip var, at man kunne lade hvert bogstav i ét ord blive begyndelsesbogstavet til andre ord. Havde man et ord i Skriften på f.eks. fem bogstaver, kunne man finde en dybere mening i dette ord ved at konstruere fem nye ord. Igen: *Bibeltolkning* bliver spændende! Men de nye dybder, man finder i en bibeltekst, bliver udtryk for en meget vilkårlig og subjektiv tolkning.

At vi sikkert også — lidt mindre gennemskueligt — undertiden gør noget tilsvarende i vor tolkning, kan naturligvis ikke være et forsvar for at benytte sådanne principper, når vi tolker Bibelen.

Derimod er der intet i vejen for, at man finder et symbol og *bevidst* giver det en bestemt mening.

Fisk hedder som sagt *IXTYS* på græsk. Det første bogstav står for *Jesus*, det andet for

Kristus, T'et står for *Teos*, altså *Gud*, Y står for *Søn* og det sidste bogstav står for *Frelser* — og når det sættes sammen, betyder det: *Jesus Kristus, Guds Søn, Frelser*.

Hvilken bekendelse! Hvilket signal!

Fisken og fiskene

Når fisken først var blevet symbol på Kristus, var springet ikke langt til også at illustrere de kristne som fisk. Tertullian, en af kirkefædrene fra det andet århundrede, skriver ligeud, at vi er »små fisk«, og Fisken er Kristus.

En — synes jeg — pragtfuld illustration på dette findes i en af de ældste katakomber i Rom, som blev til i midten af det andet århundrede. Korset er her tegnet i form af et anker og med fisk på begge sider. De kristne er fisk, der er fanget af anker-korset.

Pragtfuldt!

I én sammenhæng er Jesus den store fisk, i en anden er Hans frelsesgerning symboliseret ved anker-korset, som de små fisk »hænger« i. Korset — i meget forskellige variationer — er om noget blevet kristenhedens symbol, fordi Guds frelsesværk i Jesus taler sit eget tydelige sprog her.

Fisken og frelsen

Fiskene er knyttet til *Jesus*, som er *Kristus, Guds Søn* og deres *Frelser*, altså til de navne, som *IXTYS* danner forbogstaverne til. Hvert af disse navne indeholder specielle betydelser i Det nye Testamente, men alle kan de knyttes til den frelse, som Jesus bringer på korset.

Jesus — det er Ham, der skal *frelse* sit folk fra dets synder (Matt. 1,21).

Kristus — det er den salvede — som led døden for os, som endnu var ugudelige (Rom. 5,6).

Guds Søn — det er Ham, som Gud ikke sparede, men gav hen for os alle, for at vi skulle få skænket alt med Ham (Rom. 8,32).

Frelseren — fra Himlene venter vi Herren Jesus Kristus som *Frelser* (Fil. 3,20), efter at vi har fået *frelsen* i eje ved vor Herre Jesus Kristus, som døde for os (1. Tess. 5,9-10).

Symbol og ord

Symboler er for de indviede. Et symbol som fisken og med den betydning, som kristne i det andet århundrede lagde ind i det, er naturligvis uforståeligt for vor tids mennesker.

Det betyder ikke, at vi som kristne skal undlade at gøre brug af symboler eller af billedsprog i øvrigt. Det ville i så fald blive et fattigt sprog, vi kunne bruge. En del organisationer bruger stadig fisken som symbol. I det ligger der et *program* for de »indviede«. Når f.eks. Lausanne-bevægelsen har fisken som symbol, er dermed antydnet, at Lausanne-bevægelsen som sit mål har at sige til hele verden, at Jesus er Kristus, Guds Søn og hele verdens *Frelser*.

Men naturligvis er opgaven ikke løst med at tegne fisken på publikationer om evangelisation. Lige så lidt som vi løser vor evangelisationsopgave ved at gå ud og lave graffiti med fisk på offentlige steder!

Lykkes det os med *ord* at få sagt til vor tids mennesker, at Jesus er Kristus, Guds Søn og verdens *Frelser*, er vi kommet et godt stykke på vej.

Og når vi som *menneskefiskere* samtidig kan lade det skinne igennem, at vi selv er små fisk, som hele tiden må klynge os til anker-korset, får vi signaleret, at menneskefiskere selv dagligt har brug for den frelse, som Jesus Kristus, Guds Søn og verdens *Frelser* bringer. □